

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 77/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. júla 2004 prerokoval sťažnosť M. S., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. E. V., Z., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 37/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. S. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 37/01 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e , aby vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 37/01 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. M. S. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk (slovom päťdesiat' tisíc slovenských korún), ktoré mu je povinný zaplatiť Okresný súd Žilina do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý M. S. uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet advokáta JUDr. E. V., Z., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. M. S., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), v sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 16. februára 2004 tvrdí, že postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 37/01 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Okrem opísania prietahov v označenom konaní uviedol, že sa viackrát sťažoval na postup okresného súdu, ale k náprave nedošlo.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, zaplatiť mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 400 000 Sk a úhradu trov konania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa čl. 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

2. Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 37/01 (pôvodne vedeného pod sp. zn. Nc 650/00) ústavný súd zistil tento stav prejednávania a rozhodovania veci sťažovateľa:

Žaloba o vydanie osobného motorového vozidla a určenie vlastníckeho práva k tomuto vozidlo bola podaná 18. mája 2000. Z obsahu spisu vyplýva, že okrem výzvy

na zaplataenie súdneho poplatku a úkonov prípravy pojednávania podľa § 114 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nebolo nariadené ani jedno pojednávanie. Vec dosiaľ nebola prerokovaná ani rozhodnutá.

Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že vec nepovažuje za skutkovo a právne jednoduchú, pretože ide o vlastnícky spor a zisťovanie správneho postupu správneho orgánu pri zaistovaní veci. Okresný súd neuviedol žiadne okolnosti, ktoré by svedčili o tom, že k zbytočným priet'ahom prispel aj s'ťažovateľ. Na záver vyjadrenia okresný súd uviedol, že v oddelení pojednávajúcej sudkyne je veľké množstvo nevybavených vecí.

3. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ods. 2 citovaného článku ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa ods. 3 citovaného článku ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje.

K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) spravidla skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa: a) právnej a faktickej zložitosti veci, b) správania účastníka konania, c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

a) Sťažovateľ podal žalobu o ochranu jeho vlastníckeho práva k osobnému motorovému vozidlu (vydanie auta a určenie vlastníckeho práva). V praxi všeobecných súdov je takýto spor považovaný za vec, v ktorej existuje nielen stabilná právna úprava, ale aj dostatok judikatúry. Preto napriek tvrdeniu okresného súdu, že v prípade sťažovateľa ide o právne a skutkovo zložitú vec, ústavný súd dospel k záveru, že skutková a právna zložitosť veci nemohla mať v posudzovanom prípade vplyv na vznik zbytočných priet'ahov v konaní, najmä ak tieto priet'ahy boli spôsobené nečinnosťou súdu, počas ktorej sa nedalo dôjsť k záveru, že osobitosti prípadu komplikujú skutkové alebo právne riešenie sporu.

b) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd z obsahu spisu zistil, že postup sťažovateľa nezapríčinil žiadne priet'ahy a ani spomalenie postupu okresného súdu.

c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či došlo ku zbytočným priet'ahom v konaní, bol postup okresného súdu v spore.

Vzhľadom na to, že vo veci sťažovateľa sa dosiaľ nenariadilo ani jedno pojednávanie a ani ostatné úkony nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa (za také úkony nemožno považovať výzvy na zaplatenie súdneho poplatku ani prípravu pojednávania rozdelenú na jednotlivé úkony bez ich sústredeného vykonania), ústavný súd konštatuje, že

konanie je poznačené v podstatnej miere nečinnosťou, na ktorú ústavný súd nezistil žiaden procesne významný dôvod.

Ústavný súd považuje preto postup okresného súdu v spore sťažovateľa za taký, ktorý je poznačený zbytočnými priet'ahmi ako celok. Na základe uvedeného možno konštatovať, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 4 C 37/01 konal bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 400 000 Sk. Výšku požadovanej sumy odôvodnil tým, že od roku 2000 márne čaká na rozhodnutie súdu vo veci, v ktorej dobromyseľne zaplatil kúpnu cenu auta, ktoré nemôže užívať a ktoré je po takej dobe už znehodnotené.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy. Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom súdnom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, je toho názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci. V dôsledku toho považoval preto za potrebné rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri rozhodovaní ústavný súd vychádzal z toho, že sťažovateľ si uplatnil nárok na ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v spore, ktorého

doterajšie trvanie nemožno ničím ospravedlniť. Podľa ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať od sťažovateľa, aby čakal na výsledok súdneho sporu viac ako štyri roky bez jediného pojednávania vo veci samej a relevantných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu sporu. Ústavný súd preto dospel k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu, je primeranou sumou spojenou s porušením základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy).

5. Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania úspešného sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v hodnote 9 342 Sk za dva právne úkony (prípravu a prevzatie veci, písomné vyhotovenie podania). Ústavný súd súčasne priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa dvakrát náhradu režijného paušálu po 136 Sk (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).